

PROLOGAS

Leila apsidairo po teismo salę. Bruzda tik saujelė žiniasklaidos atstovų, kuriems buvo leista dalyvauti. Jie paskubom skrebena rašikliais, žymėdamiesi kiekvieną teisėjo žodį. Visi kiti nuščiuvę – žiūri ir laukia. Leilą apima keistas pojūtis, lyg būtų sustingusi laike: atrodo, kad pabus lygiai po metų ir vis tiek dar bus šioje teismo salėje, laukdama teisėjo sprendimo, kuris pakeis tiek daug gyvenimų.

Leila nuryja seilę. Jeigu jai taip sunku, kaip Pipa ir Maksas įstengia klausytis teisėjo žodžių? Žinodami, jog po kelių akimirčių jie išgirs savo sūnaus likimą.

Prieš pertrauką Maksas ir Pipa Adamsai sėdėjo priešinguose ilgo suolo galuose už savo advokatų komandų. Jie vis dar ant to paties suolo, bet atstumas tarp jų sumažėjęs ir dabar jie sėdi taip arti, kad gali vienas kitą paliesti.

Teisėjui ruošiantis skelbti sprendimą, Leila pastebi, kad Adamsai sujudėjo. Negalėtų pasakyti, kuris krustelėjo pirmas – Maksas ar Pipa. Ji net nėra įsitikinusi, ar jie suvokia, ką daro. Bet jai bežiūrint, dvi rankos lėtai keliauja per niekieno žemę, plytinčią tarp jų, kol suranda viena kitą.

Dilano tėvai susikimba už rankų.

Teisėjas prabyla.

Teismo salė nuščiūva.

PRIEŠ TAI

PIRMAS SKYRIUS

PIPA

Dilanui buvo vos šešios valandos, kai už kairės jo ausies pastebėjau nykščio atspaudu dydžio žymę. Gulėjau ant šono ir žiūrėjau į jį, laisvąja ranka saugiai apglėbusi jo kūnelį. Mačiau, kaip jo tobulos lūpytės suvirpa iškvėpiant, žvilgsniu nuslydau jo skruostais ir ausyčių linkiais, tokiais kūdikiškais, dar neįgavusiais formos. Tada ir pastebėjau tą arbatos su pienu spalvos atspaudą – nusišypsojau, nes tai buvo visiškai nauja ir tuo pačiu puikiausiai pažįstama.

– Jis turi gimimo žymę – kaip tavo.

Parodžiau ją Maksui, kuris pasakė: „Ką gi, jis tikrai mano.“ Apimti nuovargio ir euforijos mudu taip įsikvatojome, kad net slaugytoja kyštelėjo galvą iš už užuolaidos pasiteirauti, kas nutiko. Kai Maksas išėjo ir šviesos pritemo, piršto galiuku paliečiau rusvą dėmelę, jungiančią du mano labiausiai pasaulyje mylimus žmones, ir pagalvojau, kad gyvenimas jau negali būti nuostabesnis.

Dabar kažkur iš palatos atsklinda tyli dejonė ir ją lydintis taip pat dar nemiegančio vieno iš tėvų murmesys. Girdžiu koridoriuje girgždančius guminius padus ir gurguliuojantį vandens aušintuvą, tada tie patys batai į palatą atneša stiklinę vandens.

Švelniai uždedu ranką Dilanui ant kaktos ir glostau braukdama plaukus aukštyn. Jie auga šviesiais kuokšteliais kaip kūdikystėje. Spėliuju, ar jie ir vėliau išliks garbanoti. Ar paruduos vėl kaip tada, kai jam suėjo dveji. Perbraukiu pirštu per nosį – atsargiai, kad neužkliudyčiau siauro vamzdelio, vingiuojančio į šnervę ir skrandį.

Endotrachėjinis vamzdelis storesnis už maitinimo. Jis įkištas Dilanui į burną, prilaikomas dvejomis plačiomis lipniomis juostelėmis: viena užklijuota jam skersai smakro, kita – virš lūpų. Per Kalėdas atsinešėme prilipinamus ūsus, kurie iškrito iš mūsų kalėdinių papliaušų. Dilanui parinkome įmantriausius, pačius garbanočiausius. Kelias dienas, kol lipni juostelė susitėpė ir reikėjo pakeisti, mūsų beveik trejų metų sūnus kėlė aplinkiniams šypsenas.

– Ar galima jį liesti?

Pasižiūriu ten, kur guli naujas berniukas; ten, kur jo mama, susirūpinusi ir dvejojanti, stovi prie sūnaus lovos.

– Žinoma. – Vyresnioji slaugytoja Šerilė padrašinamai nusišypso. – Laikykite jį už rankos, apglėbkite, prisiglauskite. Kalbėkitės su juo.

Čia visada būna bent du slaugytojai, jie nuolat keičiasi, bet Šerilė man patinka labiausiai. Ji elgiasi taip ramiai, kad nė kiek neabejoju – jos pacientai pasijaučia geriau jau vien dėl to, jog ji yra šalia. Šioje palatoje guli trys vaikai: aštuonių mėnesių Darsė Bredford, mano Dilanas ir naujasis berniukas.

Ant kortelės jo lovos kojūgalyje žymikliu užrašyta *Lijamas Sleiteris*. Jei vaikai, guldomi į intensyviosios terapijos skyrių, jaučiasi gana neblogai, jiems duodama išsirinkti norimo gyvūno lipduką. Dilano lopšelyje ant lentelės su vardu virš kabliuko rūbams taip pat priklijuotas lipdukas. Išrinkau jam katiną. Dilanui labai patinka katės. Jis švelniai jas paglosto ir išplečia akis, tarytum pirmą kartą justų tokį švelnumą. Kartą jam įdrėskė didelis rusvas katinas. Dilanas, apstulbęs ir išsigandęs, išsižiojo, lūpomis suformuodamas tobulą apskritimą, ir pravirko. Mane apėmė liūdesys, kad nuo šiol Dilanas visada saugosis to, kas anksčiau jam teikdavo tiek daug džiaugsmo.

– Nežinau, ką sakyti, – virpančiu balsu sušnabžda Lijamo mama.

Jos sūnus vyresnis už Dilaną – tikriausiai jau lanko mokyklą, – trumpa, riesta, strazdanota nosimi ir ilgais viršugalvio plaukais. Šone virš ausies išskustos dvi siauros juostelės.

- Šauni šukuosena, – tariau.
- Pasirodo, visi kiti tėvai leidžia.

Ji pavarto akis, bet tai tik prasta motiniško susierzinimo imitacija. Deduosi pritarianti, nutaisau apsimestinę grimasą.

- O varge – ir manęs visa tai laukia. – Šypteliu. – Aš – Pipa, o čia Dilanas.

- Nikė. Ir Lijamas. – Tariant jo vardą jos balsas sutrūkčioja. – Kaip norėčiau, kad čia būtų ir Konoras.

- Tavo vyras? Jis atvyks rytoj?

- Jau lipa į traukinį. Juos paima pirmadienio rytą ir parveža penktadienį. Visą darbo savaitę praleidžia statybų aikštelėje.

- Statybininkas?

- Tinkuotojas. Svarbus projektas Getviko oro uoste.

Papilkėjusiu veidu ji žiūri į Lijamą. Pažįstu tą jausmą: baimę, kurią dar šimtą kartų sustiprina tylą palatoje. Sergančiųjų vėžiu palatose tvyro kitokia nuotaika. Vaikai laksto koridoriais, žaidimų kambariame, visur pilna žaislų. Vyresnieji su mokytojų komanda mokosi matematikos, fizioterapeutai padeda judinti nenorinčias paklusti rankas ir kojas. Žinoma, vis tiek jaudiniesi – Dieve, kaip bijai, – bet... tiesiog viskas kitaip. Šviesiau, triukšmingiau. Daugiau *vilties*.

- Vėl sugrįžote? – mus pamačiusios sakydavo slaugytojos, įsmeigusios švelnius žvilgsnius, bylojančius kitus žodžius, slepiamus po nerūpestingomis, geraširdiškėmis kalbomis. *Man labai gaila. Jums taip puikiai sekasi. Viskas bus gerai.* – Tikriausiai čia tau labai patinka, Dilanai!

Juokingiausia tai, kad jam iš tiesų patikdavo. Jo veidukas nušvisdavo pamačius pažįstamus veidus. Jei kojos klausytų, nubėgtų koridoriumi į žaidimų kambarį ir susirastų didelę dėžę „Duplo“ kaladėlių. Jei iš toli stebėtumėte, kaip susitelkęs jis konstruoja bokštą, niekaip nesuprastumėte, kad jam – smegenų auglys.

Iš arti – suprastumėte. Iš arti pamatytumėt vingį, panašų į drabužių pakabo kablį, kairėje galvos pusėje, kur chirurgai prapjovę išėmė gabalėlį kaulo, kad galėtų pasiekti auglį. Iš arti

pastebėtumėt įkritusias akis ir vaškinį odos atspalvį, bylojanti apie raudonųjų kraujo kūnelių trūkumą. Iš arti, jei prasilenkumėte su mumis gatvėje, krūptelėtumėt, nespėję susitvardyti.

Vaikų palatoje niekas nekrūpčiojo. Dilanas buvo vienas iš dešimčių vaikų, nešiojančių dar nelaimėto karo randus. Gal todėl jam ir patiko čia: pritapo prie kitų.

Man taip pat patiko. Buvau pamėgusi savo ištraukiamą lovą, visai šalia Dilano, kurioje miegodavau geriau nei namuose, nes čia tereikėdavo spustelėti mygtuką ir kas nors būtinai atbėgdavo. Tas, kas neišsigąsdavo, jei Dilanas išsitraukdavo centrinį kateterį; paguosdavo mane, kad žaizdos jo burnoje ilgainiui užgis; švelniai šypsodamasis sakydavo, kad po chemoterapijos atsiradusios kraujosruvos yra gan įprastas dalykas.

Kai pastarąjį kartą paspaudžiau mygtuką, taip pat niekas neišsigando, bet ir nesišypsojo.

– Pneumonitas, – pasakė gydytoja. Ji buvo ir per pirmą chemoterapijos kursą, kai mudu su Maksu rydami ašaras kartojo me vienas kitam, kad *turime būti drąsūs dėl Dilano*. Nuo tada susitikdavome su ja per kiekvieną kursą; tai buvo nuolatinis ciklas keturis mėnesius, kuriuos leidome pakaitomis tai ligoninėje, tai namuose. – Chemoterapija gali sukelti plaučių uždegimą, dėl kurio jam taip sunku kvėpuoti.

– Bet paskutinis kursas baigėsi rugsėjį.

Dabar buvo spalio pabaiga. Tai, kas po operacijos liko iš auglio, nebeaugo; chemoterapiją pabaigėme, Dilano sveikata turėjo taisyti, o ne blogėti.

– Kai kuriais atvejais simptomai gali išsivystyti ir po kelių mėnesių. Prašau paduoti deguonį.

Paskutiniai žodžiai skirti slaugytojai, kuri jau vyniojo kaukę.

Po dviejų dienų Dilanas buvo perkeltas į PITS*, kur jam prijungė ventiliacijos aparatą.

Nuotaika šiame skyriuje kitokia. Čia visiškai tylu. Karaliauja rimtis. Pripranti prie to. Galima prie visko priprasti. Bet vis tiek sunku.

* Pediatrijos intensyviosios terapijos skyrius. (Čia ir kitur vert. past.)

Nikė pakelia akis. Paseku jos žvilgsnį ir akimirką matau Dilaną jos akimis. Išblyškusią, lipnią nuo prakaito odą, kaniules abiejose rankose ir vamzdelius, susiraičiusius ant nuogos krūtinės. Matau jo plaukus, plonus ir nelygius. Dilano akys juda po vokais, tarsi virpantis drugys tavo suglaustuose delnuose. Nikė stebeilijasi. Žinau, ką galvoja, nors niekada neprisipažintų. Nė vienas to nepripažintume.

Ji mąsto: „Ak, kad mano berniukas nesirgtų taip smarkiai kaip šis.“

Ji pamato, kad ją stebiu, ir išraudusi nuleidžia akis į grindis.

– Ką mezgi? – paklausia.

Iš ryškiai geltonų siūlų kamuolio mano krepšyje prie kojų kyšo du virbalai.

– Antklodę. Dilano kambariui. – Iškeliu pabaigtą kvadratėlį. – Turėjo būti antklodė arba šalikas. Moku mezgti tik tiesią liniją.

Mano krepšyje jau apie trisdešimt kvadratėlių, skirtingų geltonos atspalvių, laukiančių, kol bus susiūti kartu, kai primegsiu tiek, kad pakaktų lovai uždengti. Kai tampa vienu iš PITS tėvų, turi sugalvoti, kaip prastumti laiką. Iš pradžių iš namų nešdavusi knygų, bet dešimt kartų perskaičiusi tą patį puslapį, vis tiek nesuprasdavau, kas vyksta.

– Kurioje Lijamas klasėje?

Niekada neklausiu, kodėl vaikas atsidūrė ligoninėje. Suprantu iš pokalbių nuotrupų, dažnai tėvai patys papasakoja, bet pati neklausiu. Vietoj to pasidomiu jų mokykla, kurią komandą palaiko. Klausinėju to, kuo jie buvo prieš ligą.

– Pirmoje. Jis pats jauniausias klasėje.

Suvirpa apatinė Nikės lūpa, plastikiniame krepšyje prie jos kojų matosi mėlynas mokyklinis megztinis. Lijamas – su ligoninės chalatu, kurį jam apvilko, kai priėmė į ligoninę.

– Gali atvežti pižamą. Čia leidžia turėti savų rūbų, tik būtinai ant etiketės užrašyk vardą, nes jie linkę kur nors prapulti.

Šerilė kreivai šypteli.

– Turim ir taip daug rūpesčių, tad visai nesinori dar ir ieškoti pradingusių marškinėlių, tiesa? – ištariu garsiau, įtraukdama į pokalbį Aroną ir Jin, kitus du budinčius slaugytojus.

– Mes čia tikrai užsiėmę, – atitaria Jin, nusišypsodama Ni-kei. – Pipa teisi, galite iš namų atvežti rūbų, gal net ir mėgstamą žaislą. Geriausia tokį, kurį galima nuplauti – saugantis infekcijų, bet jeigu jam labiausiai patinka meškiukas, galite pasiimti ir jį.

– Atvešiu Bū. – Nikė pasisuka į Lijamą. – Atvešiu tau Bū, gerai? Tau patiktų, ar ne?

Jos balsas spigus ir nenatūralus. Reikia laiko, kol išmoks-ti kalbėtis su vaistais užmigdytu vaiku. Tai ne tas pats, kai jie miega savo kambaryje, o tu, tyliai įsliūkinęs, sušnabždi į ausį: „Myliu tave.“ Kai dar akimirką stovi, žiūrėdama į kyšančius iš po antklodės susivėlusius plaukus, ir sakai: „Labanakt, saldžių sapnų, ramių blusų.“ Čia vaikas tyliai neatsidus, per miegus iš-girdęs tavo balsą, ir mieguistai nesumurmės atsakymo.

Nuaidi pavojaus signalas, prie Darsės lovytės ima blyksėti lemputė. Jin pereina kambarį, iš naujo prie kūdikio pėdutės pri-sega oksimetrą ir signalas nutyla. Darsės deguonies lygis ekrane-lyje vėl normalus. Dirsteliumi į Nikę ir pamatau baimę jos akyse.

– Darsė daug muistosi, – paaiškinu. Praeina šiek tiek laiko, kol pagaliau liaujiesi krūpčioti nuo kiekvieno skambučio, kie-kvieno pavojaus signalo. – Jos tėvai vakarais paprastai būna čia, bet šiandien jų vestuvių metinės. Nuėjo į miuziklą.

– Tikrai? Į kurį?

Jin vienuolika kartų mačiusi „Vestsaido istoriją“. Ant virvelės, kabančios jai ant kaklo, prisegti ženkliukai iš „Operos fantomo“, „Vargdienių“, „Matildos“...

– Man regis, „Raganaitę“.

– Ak, šaunu! Mačiau jį su Imodžena Sinkler, atliekančia Ga-lindos vaidmenį. Jiems tikrai patiks.

Aštuonių mėnesių Darsei meningitas. *Buvo* meningitas: dar viena priežastis, kodėl tėvai sau leido vakarą praleisti ne inten-syviosios terapijos palatoje. Blogiausia – jau praeityje.

– Mano vyras taip pat išvykęs, – sakau Nikei. – Jis daug ke-
liauja darbo reikalais. – Atsisuku į Dilaną. – Tėtis praleis tokią
svarbią dieną, ar ne?

– Gimtadienį?

– Geriau už gimtadienį. – Paliečiu medinį kėdės, ant kurios
sėdžiu, ranktūrį, tai instinktyvus judesys, kurį padarau gal šim-
tą kartų per dieną. Pagalvoju apie visus tėvus, sėdėjusius šioje
kėdėje iki manęs, apie jų slaptus prietaringus brūkštelėjimus
pirštais. – Rytoj Dilanui atjungs ventiliacijos aparatą. – Pasižiū-
riu į Šerilę. – Jau kelis kartus bandėme, bet šis beždžioniukas...
Laikykim sukryžiuotus pirštus, gerai?

– O, taip, – taria Šerilė.

– Ar tai didelis žingsnis pirmyn? – klausia Nikė.

Šypteliu.

– Pats didžiausias. – Atsistuju. – Gerai, mielas, išeinu.

Iš pradžių keista šitaip kalbėtis su vaiku, kai aplink tave yra
ir kitų šeimų. Droviesi. Tai lyg kalbėtum telefonu atviros erdvės
biure arba kai pirmą kartą nueini į sporto salę ir atrodo, jog į
tave visi žiūri. Bet taip, žinoma, nėra, visi užsiėmę savo telefonų
skambučiais, savo treniruotėmis ir savo sergančiais vaikais.

Taigi pradedi kalbėti ir po trijų mėnesių jau negali užsičiaup-
ti – kaip aš.

– Savaitgalį tave aplankys močiutė – bus šaunu, ar ne? Ji labai
tavęs pasiilgo, bet buvo smarkiai persišaldžiusi ir nenorėjo slo-
guodama būti šalia. Vargšė močiutė.

Toks plepėjimas man jau tapo įpročiu. Sugaunu save garsiai
kalbančią automobilyje, parduotuvėse, namie; užpildau erdvę,
kur reikėtų ištarti: „Matai traktorių?“, „Metas į lovą“, „Žiūrėk
akimis, Dilanai, ne rankomis“. Sako, reikia kalbėtis su vaikais.
Juos ramina mamos ar tėčio balsas. Bet manau, tai labiau ramina
mus pačius. Primena, kuo buvome, prieš tapdami PITS tėvais.

Nuleidžiu Dilano lovelės kraštą, kad galėčiau palinkti virš jo,
apkabinu iš abiejų šonų, susiliečiu su juo nosimis.

– Eskimų bučinys, – tyliai ištariu.

Dilanas neleisdavo mums pamiršti paskutinio labos nakties bučinio, nesvarbu, kiek kartų jau buvome apsikabinę, kiek kartų birbėme lūpomis.

– Kimų! – reikaludavo jis, ir aš vėl nuleisdavau lovelės šoną, pasilenkdavau paskutiniam labos nakties palinkėjimui, o jis prispausdavo nosį prie manosios, įsikibdavo pirštukais man į plaukus.

– Myliu tave, mažyli, – sakau jam dabar.

Užsimerkiu, įsivaizduodama šiltą jo iškvepiamą orą sau ant veido, kvepiantį prieš miegą gertu pienu. Rytoj, pagalvoju. Rytoj ištrauks vamzdelį ir šįsyk jo nesugražins. Pabučiuoju jį į kaktą, pakeliu lovelės groteles, tyliai spragtelį užraktai, saugantys, kad jis neišsirstų.

– Labanakt, Šerile. Labanakt, Aronai, Jin. Pasimatysime rytoj?

– Turėsiu tris laisvas dienas, – atsako Jin ir iškelia rankas, lyg sakydama „valio“.

– Ak, tai važiuoji aplankyti sesers? Gerai praleisk laiką. – Pasižiūriu į Nikę Sleiter, prisitraukusią kėdę arčiau sūnaus, kad galėtų padėti galvą šalia jo. – Pasistenk bent kiek pailsėti, – švelniai ištariu. – Tai ilgas kelias mums visiems.

Atsisveikinu su moterimis slaugytojų kambaryje ir Polu, durininku, kuris pervežė Dilaną iš onkologinių ligų skyriaus į pediatrijos ir visada paklausia, kaip jis laikosi. Pasiimu paltą, susirandu raktelius ir nueinu į automobilių aikštelę, kur į mokėjimo aparatą įkišu dar dešimt svarų.

Jei lankote ligonį, gulintį intensyviosios terapijos skyriuje, galite įsigyti sezoninį bilietą. Visada pasakau apie tai naujiems tėveliams, nes viskas kainuoja, tiesa? Ypač kai reikia atvažiuoti dviem automobiliais, kaip mudu su Maksu dažnai darome. Visai parai vieta kainuoja dešimt svarų, bet savaitė kainuotų dvidešimt, o visas mėnuo – keturiasdešimt. Nusipirkau mėnesinį bilietą lapkritį, tada gruodį, paskui atėjo sausis – stovėjau prie kabineto durų su pinigine rankoje ir negalėjau prisiversti paprašyti dar vieno mėnesinio bilieto. Jaučiau tokį... *pralaimėjimą*.

Neprabūsime juk čia dar keturias savaites, tiesa? Ypač kai Dilano būklė jau daug stabilesnė.

Asfaltas blizga nuo šalnos. Su Aretos Franklin kompaktiniu disku nugremžiu apledijusį priekinį automobilio stiklą ir visu smarkumu įjungiu šildymą, kol nuo stiklo pagaliau atsitraukia migla. Kai jau galiu matyti, viduje taip karšta, jog turiu praverti langą, kad neužmigčiau.

Kelionė namo trunka kiek ilgiau nei valandą. Ligoninė turi patalpas tėvams: tris gyvenamuosius kambarius su mažytėmis virtuvėlėmis, kurių įranga tokia pati nauja kaip tą dieną, kai buvo sumontuota, nes kas galvoja apie maisto ruošimą, kai tavo vaikas intensyviosios terapijos skyriuje? Gyvenome ten beveik visą lapkritį, o paskui Maksui reikėjo grįžti į darbą. Dilano būklė buvo „kritinė, bet stabili“, todėl atrodė teisinga užleisti kambarį tam, kam jo reikėjo labiau. Man nesunku vairuoti. Įsijungiu vieną iš savo programų ir, nespėjusi susivokti, jau suku į savo namų įvažą.

Klausausi „Gyvenimas su B.“ – tai internetu transliuojamas laidų ciklas, įrašytas vienos mamos. Sprendžiant iš balso, ji maždaug mano amžiaus. Nežinau viso B. vardo, tik tiek, kad ji turi dvi seseris, mėgsta pianino pamokas ir aksomines pagalvėles. Be to, ji visiškai neįgali.

Jau kelias savaites žinome, kad Dilanui pažeistos smegenys, ne tik auglio, bet ir operacijos, per kurią stengtasi kuo daugiau jo pašalinti. Kai apie tai galvoju, taip suspaudžia krūtinę, jog atrodo, kad man pačiai reikia deguonies aparato. Laida „Gyvenimas su B.“ man padeda pažvelgti į viską iš kitos perspektyvos.

B. nevaikšto. Didumą laiko praleidžia gulėdama ant nugaros, žiūrėdama į kompaktinius diskus, kuriuos jos sesės suvėrė ant virvučių ir padarė judančias žvilgias puošmenas, kabančias nuo lubų. Jos prisirinko diskų iš draugų, mama surado juostelių bei sagučių ir plepėdamos su B. jos draugiškai ginčijosi, ką reikėtų pakabinti. Mama juokdamasi pasakojo šią istoriją tūkstančiams klausytojų, su kuriais niekada nesusitiks, o aš spėlioju, kiek iš jų yra tokios pat motinos kaip aš. Kiek iš jų klausėsi su ašaromis

akyse ir ugnimi, liepsnojančia širdyje, mąstydamos: „Ir aš galiu taip daryti. Ir aš galiu būti tokia mama.“

Namai tamsūs ir nemylimi, mirksi telefono atsakiklio lemputė. Ant staliuko prieškambarėje pamačiusi tvarkingą šūsnelę korespondencijos, suprantu, kad buvo užsukusi mama. Žinoma, šaldytuve padėtas „Tupperware“ indas su užrašu „lazanija“ ir raštelis prie virdulio: „Mylim, M. ir T.“ Staiga akyse pradeda kauptis ašaros. Mano tėvai gyvena Kiderminsterėje, kur aš užaugau, – daugiau nei valanda kelio važiuojant pro Birminghamą nuo namo, kurį su Maksu nusipirkome Lemingtono priemiestyje. Jie lanko Dilaną mažiausiai du kartus per savaitę, bet mama kelis sykius iš eilės peršalo, tad jie nutarė, jog bus geriau kurį laiką nesirodyti ligoninėje. Nepaisant to, kas kelios dienos vienas jų arba abu vis tiek sukaria dviejų valandų kelią pirmyn ir atgal į Lemingtoną rūpindamiesi, kad jų dukra ir mylimas žentas turėtų ką valgyti.

Mano tėvai Maksą pamėgo beveik taip pat greitai kaip ir aš. Mamą sužavėjo jo tarsena, tėtį – jo nuoširdus pažadas pasirūpinti jų vienturte dukra. Kadangi Makso artimieji gyvena Amerikoje, mano mama iškart prisiėmė pareigą šokinėti aplink mus abu.

Valgyti jau per vėlu, todėl padedu lazaniją į šaldiklį prie kitų patiekalų ir užsiplikau puodelį arbatos nusinešti į lovą. Stabtelėjusi prieškambarėje apsidairau šešėliuotoje nuo laiptinės sklindančioje šviesoje. Atrodė išlaidu pirkti keturių miegamųjų namą, kai buvome tik dviese. Orientuoti į ateitį – taip mus apibūdino Maksas.

– Gal turėsime visą futbolo komandą vaikų.

– Kol kas užteks ir vieno! – nusijuokiau.

Tuo metu buvo sunku įsivaizduoti Dilaną kaip nors kitaip nei didžiulį mano pilvą, per kurį jau kelias savaites nemačiau savo pėdų.

Užteks ir vieno. Man užgniaužia kvapą.

Atidarau duris į valgomąjį ir atsišlieju į staktą. Tai bus naujasis Dilano kambarys. Mažytis melsva ir balta spalvomis nudažytas

vaikų kambarėlis antrame aukšte buvo jau pernelyg vaikiškas dvi-mečiui, kuris labiau domisi futbolu nei triušiu Piteriu. Pernai tuo pačiu metu kalbėjomės apie kambario perdažymą. *Pernai tuo pačiu metu*. Tai atrodo lyg kitas pasaulis. Prisimerkiu, negalėdama išverti klausimų „Kas, jeigu?..“ Jie kaltinamai stuksena į mane pirštu: „Kas, jeigu būtum pastebėjusi anksčiau? Kas, jei būtum pasitikėjusi savo nuojauta? Kas, jei nebūtum klausiusi Makso?“

Vėl plačiai atsimerkiu, stengdamasi sutelkti dėmesį į praktinius dalykus. Dilanui jau beveik treji. Kol kas jį nesunku nešioti, bet po kelerių metų bus per sunku užnešti į lovą antrame aukšte. Valgomajame pakanka vietos neįgaliojo vežimėliui, specialiai lovai, keltuvui, jei jo prireiks. Įsivaizduoju judančias puošmenas iš blizgių kompaktinių diskų virš Dilano lovos, ant lubų šokančias vaivorykštes. Uždarau duris ir nusinešu arbatos į lovą.

Parašau žinutę Maksui.

Šiandien gera diena – būklė stabili, jokių infekcijos požymių.
Mūsų berniukas tikras kovotojas! Laikykim sukryžiuotus pirštus dėl rytojaus. x

Esu pernelyg pavargusi skaičiuoti laiko juostų skirtumus ir ar Maksas jau išvyko iš Čikagos į Niujorką – paskutinę stotelę prieš kelionę namo. Buvo toks laikotarpis mano gyvenime, kai galėdavau pasakyti, kiek dabar valandų bet kurioje pasaulio vietoje. Niujorke, Tokijuje, Helsinkyje, Sidnėjyje. Galėdavau patarti, kur pavalgyti, pasakyti valiutos keitimo kursą, pasiūlyti gerą viešbutį. Skrydžio palydovai verslo klasėje reikalingi ne vien gėrimams pilstyti ir atmintinai išberti saugos instruktažą. Esame asmeniniai padėjėjai, vyriausieji virėjai, turizmo gidai. Kaip durininkai penkių žvaigždučių viešbutyje. O kai darbas baigdavosi, prasidėdavo vakarėlis. Šokiai, gėrimai, dainos...

Kai tik imu ilgėtis senų gerų laikų, prisimenu, kodėl išėjau. Dilanui gimus negalėjau dirbti tokių ilgų pamainų, o ir Maksas dažnai išvykdavo darbo reikalais, todėl stilingą mėlyną uniformą

iškeičiau į akį rėžiantį poliesterį, o prabangius sustojimus tarp skrydžių – į nebrangias keliones į Benidormą. Iš visos darbo dienos į pusę. Man tai nepatiko, bet nebuvo svarbu. Tai tiko Dilanui ir mūsų šeimai. O kai Dilanas susirgo, apskritai išėjau iš darbo. Viskas sustojo.

Dabar mano darbas – pediatrijos intensyviosios terapijos skyriuje. Atsirandu ten prieš septynias, žiemos saulei dar nepakilus virš automobilių aikštelės, o išeinu giliai sutemus, jau seniai pradėjus dirbti naktinei pamainai. Įdienojus pasivaikštau po ligoninės teritoriją, dar vieną ratą apsuku po pietų, tėvų kambaryje suvalgau savo sumuštinius, o visą likusį laiką sėdžiu prie Dilano. Tas pats kiekvieną dieną, kiekvieną savaitę.

Viršuje įsijungiu televizorių. Kai Maksas išvykęs, namai pernelyg tylūs, mano galvoje vis dar aidi palatos pypsėjimai ir dūzgesys. Susirandu nespaltotą filmą, sumažinu garsą, kad vos girdėtusi, ir arčiau prisitraukiu pagalvę, atstojančią Maksą.

Gydytojai tris kartus bandė Dilanui ištraukti vamzdelį. Tris kartus jam nepavyko ir jie turėjo vėl prijungti jį prie ventiliacijos aparato. Rytoj vėl bandys ir, jeigu jam pavyks kvėpuoti pačiam... būsime vienu žingsneliu arčiau grįžimo namo.